

Abstract

Dr. Károly Gerse

- *How to reconcile security, sustainability and competitiveness?*

Lassan mindenki megérti, hogy a klímaváltozás és annak következményei reális fenyegetések. Azt is érti mindenki, hogy csak egységesen lehet cselekedni, egyetlen ország, vagy közösség önmagában nem tudja a Földet megmenteni. Ugyanakkor úgy tűnik, hogy az eddig elfogadott nemzetközi kötelezettség vállalásoknak is alig van eredménye, és különösen néhány nagy szennyező alig tesz valamit.

Az energiapolitika közös célok elfogadását javasolja, de a nemzetközi együttműködés sikertelensége esetére is egyoldalú kötelezettség vállalást javasol. Személy szerint egyetérthetünk ebben a felelősség vállalásban, példamutatásban, de meddig lehet egyoldalúan cselekedni.

Az energiatakarékosság, a megújuló energiaforrások hasznosításának növelése bizonyosan javítják a fenntarthatóságot, az ellátásbiztonságot és részben javíthatják a versenyképességet is. Hatásvizsgálat ismeretének hiányában azonban felmerül a kérdés, hogy a CO₂ kibocsátás csökkentésére, megújuló források hasznosítási arányának növelésére vonatkozó egyoldalú európai kötelezettség vállalás nem jár-e olyan versenyképességi hátrányokkal, hogy az ilyen kötelezettség vállalások nélkül fejlődő gazdaságok gyorsabb növekedéséből adódó kibocsátás többlet túlszárnyalja az európai megtakarításokat és összességében az európai kötelezettség vállalásoknak semmi eredménye nem lesz.

Nyilvánvaló, hogy a jelenleg nem versenyképes technológiák alkalmazásának az európai lakosság életszínvonalára, az európai gazdaság versenyképességére is negatív hatása lesz. Csak erkölcsi érvekkel – a nemzetközi összefogás, együttműködés eddigi sikertelensége, jövőbeli kérdésessége mellett – alig ha lehet érdemi támogatást elérni. Kiegyenlített működési feltételek hiányában a drága munkaerő, energiaárak, szigorú előírások mellett iparágak tömeges áttelepülése várható, amely az európai gazdaság lassulását, az ambiciózus programok finanszírozási feltételeinek ellehetetlenülését vonhatja maga után.

- *What short term and strategic objectives should be pursued?*

A legfontosabb stratégiai feladat a legnagyobb szennyező államok felelősség vállalásának az elérése. Ha másként nem megy ez esetben is a kereskedelem, biztonság politika és más hasonló ügyek esetében alkalmazott arányos megoldásra indokolt törekedni. A jelenlegi állapot, fenyegető következmények nem tűnnek halasztást.

Rövidtávon az eddigi megállapodások, kötelezettség vállalások teljesítését, a lemaradások pótlását kell elérni.

A végrehajtásban érintettek számára a legfontosabb a kiszámíthatóság, kellő idő. Ehhez mielőbb meg kell hozni a szükséges politikai döntéseket.

- *Which targets should be set?*

Az egyes tagállamok megtakarítási potenciáljai, természeti adottságai (vízenergia, szélenergia potenciál, stb.) lényegesen különbözőek. Ugyanez érvényes az egy lakosra, egységnyi GDP-re vonatkozó kibocsátásra is, nem beszélve a múltban okozott egyenlőtlen légkörszennyezésről. A nemzetközi, tagállami célokat úgy kell kijelölni, hogy a közös célok teljesítésében a részvétel lehetőleg igazságos legyen, egyenlő elbánás érvényesülhessen.

A dolog természetéből adódóan az európai energiapolitika költségeit az európai állampolgárok (adófizetőként, vagy közvetlenül) viselik. Van-e bármilyen becslés arra vonatkozóan, hogy a célok teljesítése mibe kerül? Nyilván csak olyan célokat lehet kitűzni, amelyek teljesítésére nem csak Európa, a tagállamok, de az egyes állampolgárok is képesek.

A célokkal összefüggésben szóba jöhető minden területen számos részletkérdés vetődik fel. Ezek közül csak az energiahatékonysággal kapcsolatban emelnék ki kettőt: A célok a rövid életciklusú termékek esetében valószínűleg elérhetők. Bár ezeknél is felvetődik, hogy miközben a hatékonyság javítási potenciál létezik, a gyakorlati hasznosítás a vásárlói döntések (az energiatakarékosabb, de valószínűsíthetően lényegesen drágább új termék beszerzésének elhalasztása) miatt nem lassul-e le. Sokkal nehezebbnek tűnik az épület állomány, gépkocsik energiahatékonyságának javítása, különösen az energiaköltségek növekedése miatt romló életfeltételek mellett a jelenleg is szegény régiókban. Nagyon megfontolt vizsgálatok szükségesek arra, hogy a legnagyobb fajlagos megtakarítással járó területeken a szerény családi jövedelmek mellett a hatékonyság javítás hogyan finanszírozható.

- *How to move from principles to action?*

A közzé tett dokumentumokban javasolt **akcióterv** egy megfontolt menetrendet tükröz, ugyanakkor a számomra ismert dokumentumokból úgy tűnik, hogy számos részletkérdés tisztázatlan. Így előfordulhat, hogy még az alapvető deklarációk elfogadására is vontatottan kerül majd sor. A tekintetben is kétségeim vannak, hogy az eddigi kötelezettség vállalásokat nem teljesítők, a folyamatból kimaradók egyáltalán rábírhatók-e arra, hogy tárgyalóasztalhoz üljenek.

Nehézség adódhat az eddig nem alkalmazott, vagy kísérleti fázisban lévő technológiák nagyobb léptékű alkalmazásánál, hogy a helyi közösség, társadalom egyáltalán befogadja-e azokat. Ugyanakkor a késedelem a célok teljesíthetőségét is megkérdőjelezheti. A legfontosabb teendőnek a felvilágosítást kell tekinteni, mind nemzeti, mind nemzetközi szinten.

A korábbi jó példákat figyelembe véve esetenként a merev, számszerű előírások helyett az alapcélok és a gazdasági ösztönzés megteremtése elegendő lehet ahhoz, hogy egyes iparágak önszerveződő módon alakítsák ki a saját programjaikat. Az egyes iparágak támogatására érintettségem okán is az EURELECTRIC példáját hoznám fel, amely egy megvalósítható és robusztus elképzelést javasol, melynek főbb elemei: az energiahatékonyság minden lehetőségének a kihasználása, egy alacsony CO₂ kibocsátású villamosenergia-rendszer létrehozása a lehetséges

összes opció (vízerőművektől, más megújuló energiaforrásoktól, az atomerőműveken tiszta tüzelőanyag technológiáig, beleértve a karbon lekötést és tárolást is) használatán és fejlesztésén alapul, hatékonytalan technológiák kiváltása hatékony villamos energia alapú technológiákkal (hőszivattyúk, hibrid autók, stb.), új technológiák kiszámítható, legkisebb költségű piacra lépési lehetőségeinek támogatása, és a nemzetközi együttműködés mind az ellátó országokkal, mind a fejlődés előtt állókkal.

Úgy vélem, hogy a villamosenergia-iparághoz hasonlóan más iparágak is a saját lehetőségeiket felmérve felelősen fogják támogatni a közös európai célok leghatékonyabb megvalósítását.